Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/27

Peněžní prostředky určené na podporu vinařství a vinohradnictví

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále též „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/27. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Kinšt.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na podporu vinařství a vinohradnictví byly vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:
Ministerstvo zemědělství (dále též „MZe“);
Státní zemědělský intervenční fond, Praha (dále též „SZIF“);
Vinařský fond, Brno (dále též „VF“);
vybraní příjemci podpory: Vinice LAHOFER s. r. o., Dobšice; Vinařství LAHOFER, a.s., Dobšice; Vinofrukt, a.s., Dolní Dunajovice; Marcela Hříbalová Petráková, Spojovací 596, Tuchlovice; CHÂTEAU VALTICE – Vinné sklepy Valtice, a.s.; VINICE – HNÁNICE s.r.o., Brno; Jan Plaček, č.p. 39, Moravské Bránice; Petr Bíza, Peckova 1009, Čejkovice.

Kontrolováno bylo období od roku 2023 do roku 2025, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od listopadu 2025 do července 2026.

K o l e g i u m N K Ú na svém XIV. jednání, které se konalo dne 5. října 2026,
s c h v á l i l o usnesením č. 10/XIV/2026
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

TLP:CLEAR

Peněžní prostředky určené na podporu vinařství a vinohradnictví

ZÁKLADNÍ INFORMACE

0,5 %
Podíl výměry produkčních vinic v ČR[1] na celkové ploše zemědělské půdy

310
Počet kontrolovaných žádostí o podporu administrovaných SZIF, z toho

7 442
Celkem poskytnutých podpor

180
žádostí o podporu bylo kontrolováno u příjemců podpory

2,4 mld. Kč
Výše poskytnutých podpor ve vinařství a vinohradnictví v období 01/2023–12/2025[2]

141
Počet kontrolovaných žádostí o poskytnutí podpory administrovaných VF

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

- **Navzdory poskytované podpoře dochází od roku 2019 k setrvalému poklesu obhospodařované plochy vinic v ČR. Zatímco v roce 2019 činila plocha vinic 18 189 ha, v roce 2025 pouze 16 954 ha. Tento vývoj však odpovídá trendu v celé EU, kde rozloha obhospodařovaných vinic rovněž klesá.**
- **Vinařský fond při poskytování podpory vinařům v řadě případů nepostupoval v souladu s právními předpisy a v rozporu se stanovenými pravidly vyplatil podporu v souhrnné výši 12,4 mil. Kč.**
- **Někteří členové Rady Vinařského fondu a jeho ředitel neoznámili při rozhodování o poskytování podpor svůj vztah k žadatelům o podporu, přestože byli členy orgánů žadatelů o podporu.**
- **Vinařský fond porušoval zásadu transparentnosti při zadávání veřejných zakázek.**
- **NKÚ při kontrole u tří příjemců podpory zjistil, že majetek pořízený z poskytnuté podpory nebyl využíván ke stanovenému účelu nebo byl využíván pouze v omezeném rozsahu.**

Ačkoliv polovinu zdrojů Vinařského fondu tvoří prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu, jsou pravomoci MZe vůči Vinařskému fondu podle stávající právní úpravy velmi omezené. NKÚ na základě kontroly doporučuje MZe iniciovat novelizaci zákona o vinohradnictví a vinařství tak, aby MZe mělo při poskytování podpory státu podle tohoto zákona obdobné postavení jako poskytovatel dotace ze státního rozpočtu a Vinařský fond jako její příjemce. MZe by tak mohlo při porušení zákonných či jiných stanovených povinností Vinařským fondem tuto podporu neposkytnout nebo požadovat její vrácení.

[1] Zdroj: Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, stav k 31. 12. 2025.
[2] Zdroj: MZe, SZIF. Ve výši podpor jsou zahrnuty prostředky z EU a státního rozpočtu ČR včetně společné organizace trhu s vínem za období 2019–2023.

TLP:CLEAR

I. Shrnutí a vyhodnocení

1.1 Vinařství a vinohradnictví mají v České republice dlouholetou tradici. Dnes jsou vinice soustředěny především na jižní Moravě (přes 96 % rozlohy). Kromě své hospodářské funkce má tento sektor významný kulturní, krajinotvorný a turistický přínos, čímž podporuje rozvoj venkova. Ministerstvo zemědělství považuje vinařství a vinohradnictví za důležitou součást českého zemědělství a potravinářství, proto jejich rozvoj podporuje prostřednictvím národních i evropských dotačních programů zaměřených například na restrukturalizaci vinic, investice do modernizace výroby, propagaci českých vín a zvyšování jejich konkurenceschopnosti.

1.2 NKÚ provedl kontrolu u MZe, SZIF, VF a osmi příjemců podpory, kde ověřil, zda nastavení dotačních programů, poskytování a vynaložení peněžních prostředků státu a Evropské unie v oblasti vinařství a vinohradnictví bylo účelné a v souladu s právními předpisy. Celková výše kontrolovaných peněžních prostředků činila 2 354 mil. Kč (podrobnosti viz odstavec 3.10). Z této částky činil zkontrolovaný objem peněžních prostředků u příjemců na vzorku 180 projektů/podpor 205 mil. Kč.

1.3 MZe stanovilo jako jeden ze strategických cílů zvyšovat plochu vinic v ČR. I přes podporu státu poskytnutou sektoru vinařství a vinohradnictví ve výši 2,4 mld. Kč za období 2023 až 2025[2] však k naplňování tohoto cíle nedochází, naopak od roku 2019 plocha vinic soustavně klesá. Hodnota stanovená pro rok 2025 nebyla dosažena a již nyní je zřejmé, že vytyčený cíl se nepodaří splnit ani pro rok 2033. Tento negativní trend však není v rámci EU ojedinělý; i na úrovni Evropské unie v posledních letech klesá rozloha obhospodařovaných vinic. Je zřejmé, že tento cíl stanovený MZe byl příliš ambiciózní. Navzdory výše uvedenému trendu v ČR a EU vyhodnotil NKÚ ministerstvem vybraná opatření k podpoře vinařství a vinohradnictví jako odpovídající potřebám sektoru z hlediska zvyšování konkurenceschopnosti, přizpůsobení se klimatickým změnám a ekologičtější produkci.

MZe poskytovalo a vybraní příjemci vynakládali prostředky podpory v souladu s právními předpisy. SZIF však v rozporu s pravidly pro poskytování dotace[3] i přes upozornění MZe důsledně nevyžadoval po žadatelích o dotaci uvedení konkrétních a kvantifikovaných cílů projektů nutných pro následné vyhodnocení účelnosti vynaložených peněžních prostředků a dosažení očekávaných přínosů na úrovni příjemců i celého sektoru. V případě tří kontrolovaných projektů podpora státu očekávané přínosy dosud nepřinesla. V jednom případě NKÚ zjistil, že majetek pořízený s účastí dotace (podniková prodejna) nebyl uveden do provozu. Ve dvou případech (kapková závlaha) byl majetek využíván velmi omezeně nebo vůbec.

Vinařský fond při poskytování podpor opakovaně porušoval právní předpisy a závazná pravidla pro poskytování podpor[4]. VF v kontrolovaném období neoprávněně vyplatil podpory v celkové výši 12,4 mil. Kč. Při zadávání veřejných zakázek VF vícekrát

---

[3] *PRAVIDLA, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty rozvoje venkova v rámci Strategického plánu SZP na období 2023–2027 – Obecné podmínky pro poskytování dotace* (dále též „Pravidla MZe“).

[4] *Pravidla pro žadatele o poskytnutí podpory podle § 31 zákona č. 321/2004 Sb.* (dále též „Pravidla VF“).

TLP:CLEAR

nedodržel povinnosti stanovené zákonem[5]. Někteří členové Rady VF a jeho ředitel neoznámili při rozhodování o poskytování podpor svůj vztah k žadatelům o podporu, přestože byli členy statutárních orgánů žadatelů o podporu.

1.4 Toto celkové zhodnocení se opírá o následující hlavní zjištění z kontroly:

a) NKÚ zjistil, že peněžní prostředky ze státního rozpočtu určené na podporu vinařství a vinohradnictví nevedly k naplnění stanoveného cíle. MZe stanovilo cílovou hodnotu obhospodařované výměry vinic pro rok 2025 ve výši 20 000 ha. Od roku 2019 však dochází ke snižování plochy vinic v ČR. V roce 2019 činila 18 189 ha, v roce 2025 byla 16 954 ha. Negativní trend je rovněž patrný i v počtu registrovaných pěstitelů révy vinné. Jejich počet klesl z 18 414 v roce 2014 na 12 242 v roce 2025, tedy přibližně o 33,5 %.

b) Ze statistických dat vyplývá, že rozloha vinic v EU od roku 2019 rovněž klesá. EU se snaží tento trend zvrátit pomocí společné zemědělské politiky, jejíž součástí je i společná organizace trhu s vínem. ČR si prostřednictvím MZe vybrala z portfolia intervencí[6] stanovených EU pro období 2023–2027 podpory *Restrukturalizace a přeměna vinic* a *Investice do výroby vína*. NKÚ konstatoval, že tato opatření odpovídají potřebám českých vinohradníků a vinařů.

c) MZe nestanovilo na úrovni sektoru vinařství a vinohradnictví u všech typů podpor měřitelné cíle. To znemožňuje sledovat a vyhodnocovat účelnost poskytovaných peněžních prostředků, přínosy a úspěšnost jednotlivých podpor. MZe rovněž nesledovalo a nevyhodnocovalo účelnost peněžních prostředků poskytovaných Vinařským fondem, nemělo tak potřebné informace k tomu, aby mohlo systematicky hodnotit potřebnost existence VF jako specializovaného subjektu k poskytování podpory do vinařského sektoru.

d) Vyhodnocení přínosů před proplacením nebylo prováděno ani u jednotlivých realizovaných projektů administrovaných SZIF. SZIF v rozporu s Pravidly MZe důsledně nevyžadoval po žadatelích, aby uvedli v žádosti o dotaci konkrétní a kvantifikované cíle, a to ani poté, co obdržel od MZe upozornění, aby toto vyžadoval. V důsledku toho nelze na úrovni jednotlivých projektů vyhodnotit účelnost poskytnutých peněžních prostředků ani přínosy projektu.

e) NKÚ při kontrole národního dotačního programu *1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy ve vinicích* zjistil, že podmínky stanovené Ministerstvem zemědělství neobsahují povinnost průběžně sledovat a vyhodnocovat využití závlahy pro posouzení přínosu podpory a jejího vlivu na konkurenceschopnost a ekologické přínosy u podpořených subjektů. NKÚ u dvou příjemců zjistil, že pořízená kapková závlaha neplní svůj účel; v jednom případě příjemce kapkovou závlahu v kontrolovaném období nevyužil vůbec a v jednom případě ji využil pouze jedenkrát. NKÚ dále při kontrole intervence 34.73 – *Investice do zpracování zemědělských produktů* u jednoho příjemce zjistil, že podniková prodejna, na kterou byla státem poskytnuta podpora, nebyla od

[5] Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

[6] Článek 58 odst. 1) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013.

TLP:CLEAR

února 2025 do doby ukončení kontroly ze strany NKÚ (červen 2026) uvedena do provozu. Poskytnutá podpora tak dosud nepřinesla očekávané přínosy.

f) VF poskytl podporu v rozporu s Pravidly VF v souhrnné výši 12 412 584,63 Kč. NKÚ zjistil, že VF ve 13 případech vydal rozhodnutí o poskytnutí podpory (dále též „RoPP“) v rozporu se stanovenými Pravidly VF a v 70 případech týkajících se vyúčtování podpory žadatelé o podporu nepředložili vyúčtování v souladu s podmínkami stanovenými Pravidly VF, resp. rozhodnutím o poskytnutí podpory. Uvedeným jednáním VF neprovedl řádně veřejnosprávní kontrolu[7]. VF také nevytvořil předpoklady pro účelné vynaložení peněžních prostředků a nemohl sledovat a vyhodnocovat výsledky, přínosy a dopady poskytovaných podpor.

g) Šest členů Rady VF neoznámilo svůj osobní vztah k projednávaným žádostem o poskytnutí podpory (dále také „ŽoP“), přestože byli členy statutárních orgánů žadatelů. Současně hlasovali ve 102 případech ze 141 kontrolovaných ŽoP pro schválení podpory, kdy byli současně členy statutárního orgánu žadatele. Z toho vyplývá, že u kontrolovaného vzorku došlo k této situaci ve více než 72 % případů. Ředitel Vinařského fondu v deseti případech podepsal RoPP žadateli, v jehož správní radě byl v okamžiku podpisu tohoto rozhodnutí členem. Porušil tak procesní postup daný správním řádem[8].

h) Dále jeden člen Rady Vinařského fondu byl členem komise hodnotící podané nabídky v rámci veřejných zakázek a zároveň členem správní rady účastníka veřejné zakázky, který se stal následně i vybraným dodavatelem. Tímto VF porušil zákonem stanovené požadavky na zamezení střetu zájmů a transparentnost průběhu zadávacího řízení[9].

Na základě výsledků kontroly uvádí NKÚ klíčové nedostatky, ke kterým by kontrolované osoby měly přijmout účinná opatření k nápravě:

1. VF nezajistil řádné poskytování, administraci ani vyhodnocování přínosů podpory. Při poskytování podpory postupoval v rozporu s právními předpisy i stanovenými Pravidly VF a vyplácel neoprávněně podporu. Rozhodování o poskytnutí i následná administrace podpory byly v některých případech zatíženy střetem zájmů ředitele fondu i některých členů Rady Vinařského fondu. VF nijak nevyhodnocoval přínosy podpory pro příjemce, a tedy účelnost vynaložených peněžních prostředků.

2. Ačkoliv polovinu zdrojů VF tvoří prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu, jsou pravomoci MZe vůči VF podle platné právní úpravy velmi omezené. MZe nemá účinné nástroje, aby přimělo VF k přijetí opatření k odstranění nedostatků zjištěných vlastní kontrolní činností nebo kontrolou jiných orgánů v souvislosti s poskytováním státní podpory. Nemůže také podmínit poskytnutí podpory nápravou zjištěných nedostatků, resp. v případě porušení povinností plynoucích z právních předpisů nebo Pravidel VF podporu státu neposkytnout či vymáhat zpět.

3. SZIF navzdory požadavkům obsaženým v Pravidlech MZe i navzdory požadavku MZe nevyžadoval důsledně po žadatelích, aby v žádostech o dotaci uváděli konkrétní a kvantifikované cíle. SZIF tak nemůže vyhodnotit dopady podpory na úrovni jednotlivých příjemců, například z hlediska jejich konkurenceschopnosti nebo

[7] Ustanovení § 11 odst. 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

[8] Ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

[9] Ustanovení § 6 a § 44 zákona č. 134/2016 Sb.

TLP:CLEAR

ekologických přínosů, a neposkytuje tak potřebné informace MZe pro vyhodnocení účelnosti vynaložených peněžních prostředků na úrovni celého sektoru. SZIF by měl ověřit, zda se obdobný nedostatek nevyskytuje i u podpory v jiných sektorech resortu MZe, a příp. zajistit nápravu.

4. Při poskytování podpor státu sektoru vinařství a vinohradnictví není v resortu MZe důsledně sledováno, zda jsou hmotné statky pořízené s využitím podpory skutečně využívány ke svému účelu a zda tedy vedou k očekávanému výsledku a přínosu, pro který byla podpora poskytnuta. MZe by mělo ověřit, zda se obdobný nedostatek nevyskytuje i u podpory v jiných sektorech resortu zemědělství, a příp. zajistit nápravu.

NKÚ doporučuje Ministerstvu zemědělství:
ve vazbě na klíčové nedostatky č. 1 a 2 iniciovat novelizaci zákona o vinohradnictví a vinařství tak, aby MZe mělo při poskytování podpory státu podle tohoto zákona obdobné postavení jako poskytovatel dotace ze státního rozpočtu a Vinařský fond jako její příjemce. MZe by tak mohlo při porušení zákonných či jiných stanovených povinností Vinařským fondem tuto podporu neposkytnout nebo požadovat její vrácení.

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 Vinice mají na celkové výměře zemědělské půdy[10] marginální podíl (0,5 %). Réva vinná se v České republice pěstuje ve vinařských oblastech Čechy a Morava. Pro vinohradnictví je rozhodující oblast Moravy, na níž se nachází přes 96 % veškerých vinic České republiky. Jak vyplývá ze statistických údajů Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, obhospodařovaná plocha vinic se od roku 2019 neustále zmenšuje. V roce 2019 činila výměra produkčních vinic v ČR cca 18 189 ha, v roce 2022 cca 17 885 ha a v roce 2025 to bylo již pouze 16 954 ha. Podíl produkce vína činí necelé procento na hodnotě celkové zemědělské produkce. Rovněž postupně a setrvale klesá počet pěstitelů. Zatímco v roce 2014 jich bylo 18 414, ke konci roku 2022 bylo v ČR registrováno necelých 13 732 pěstitelů a ke konci roku 2025 již jen 12 242, pokles za celé toto období tedy činil 33,5 %. Produkce vína v ČR se v posledních třech letech pohybuje okolo 548 tis. hl/rok[11]. Z celkové produkce vína v ČR připadají cca 3/4 na bílá vína a 1/4 připadá na vína červená. Celkem bylo v roce 2024[12] dovezeno do ČR 1 385 tis. hl a vyvezeno z ČR 43 tis. hl vinařských produktů. Z těchto údajů je patrné, že ČR je soběstačná ve výrobě vína z cca 27 až 30 % celkové spotřeby[13].

[10] Celková výměra zemědělského půdního fondu ČR k 31. 12. 2025 činila cca 4 189 tis. ha. Informace uvedená v *Souhrnných přehledech o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí České republiky k 31. 12. 2025*, publikaci vydal Český úřad zeměměřický a katastrální v roce 2026.

[11] VÍNA Z MORAVY, VÍNA Z ČECH. *Statistika a fakta o vinařství: základní informace a zajímavosti pro každého milovníka vína*. Online. Dostupné z: https://www.vinazmoravyvinazcech.cz/cs/o-vine/pruvodce-vinem/historie-vinarstvi-na-morave-a-v-cechach/statistika-a-fakta. [cit. 2026-09-18].

[12] Data za rok 2025 nebyla do doby ukončení kontroly k dispozici.

[13] V jednotlivých publikacích se tyto hodnoty mírně liší podle toho, zda se vychází ze spotřeby, nabídky na trhu nebo z vinařského roku. Proto lze v různých zdrojích nalézt hodnoty okolo 27–30 %. Zdroj: Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, stav k 31. 12. 2025.

TLP:CLEAR

2.2 Ministerstvo zemědělství je podle § 15 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ústředním orgánem státní správy pro zemědělství. V rámci této působnosti vykonává také státní správu v oblasti vinohradnictví a vinařství. Jeho působnost zahrnuje mj. přípravu návrhů právních předpisů, formulaci politiky v oblasti vinohradnictví a vinařství a přípravu strategických dokumentů a opatření na podporu konkurenceschopnosti českého vinohradnictví a vinařství. Dále provádí správu poskytovaných podpor včetně nastavení podmínek dotačních programů a zastupuje ČR při jednáních orgánů EU a dalších mezinárodních institucí v otázkách vinařské politiky.

2.3 MZe zároveň vykonává zřizovatelskou a koordinační roli vůči organizacím zajišťujícím odborné a kontrolní činnosti, zejména Ústřednímu kontrolnímu a zkušebnímu ústavu zemědělskému a Státní zemědělské a potravinářské inspekci. Ve spolupráci se Státním zemědělským intervenčním fondem zajišťuje provádění společné organizace trhu (dále též „SOT"), přímé platby a intervence rozvoje venkova *Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027* (dále též „SP SZP 2023–2027") a národních dotací.

2.4 SZIF byl zřízen zákonem č. 256/2000 Sb.[14] Je akreditovanou platební agenturou ČR. Rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutí dotace, jako platební agentura provádí zejména administraci a kontrolu žádostí o dotaci a dále zajišťuje provádění plateb příjemcům dotací.

2.5 Vinařský fond je právnickou osobou zřízenou zákonem č. 321/2004 Sb.[15] VF je samostatnou účetní jednotkou a při výkonu svých činností hospodaří s vlastním majetkem.
Orgány VF jsou:
- Rada Vinařského fondu (dále také „Rada VF"), jejíchž 11 členů jmenuje a odvolává ministr zemědělství, přičemž jednoho člena Rady jmenuje z řad zaměstnanců MZe,
- ředitel Vinařského fondu (dále také „ředitel VF"), kterého jmenuje a odvolává Rada VF a který je zaměstnancem VF,
- Dozorčí rada Vinařského fondu (dále také „DRVF"), jejíž členy volí a odvolává poslanecká sněmovna.

2.6 V oblasti poskytování podpory je činnost VF upravena zejména § 31 až § 36 zákona č. 321/2004 Sb. a současně podléhá pravidlům veřejné podpory dle práva Evropské unie.

2.7 Vinařský fond:
a) podporuje marketing vína, prodej produktů a ochranu označování vína podle zeměpisného původu,
b) informuje veřejnost o vinohradnictví a vinařství a o dalších významných skutečnostech souvisejících s vinohradnictvím a vinařstvím,

[14] Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu).

[15] Zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství).

TLP:CLEAR

c) podporuje uchovávání a rozvoj vinohradnictví a vinařství jako významné součásti evropského kulturního dědictví, dále podporuje rozvoj turistiky v oblasti vinohradnictví a vinařství.

2.8 Činnost VF je hrazena zejména prostřednictvím podpory státu poskytované z rozpočtové kapitoly MZe, z odvodů vinařů a vinohradníků za víno a vinice a dále také z rozpočtů územních samosprávných celků.

2.9 MZe poskytuje ze státního rozpočtu každoročně v termínu do 25. února Vinařskému fondu podporu, a to ve výši odpovídající součtu všech příjmů VF, s výjimkou podpory státu, vykázaných za předchozí rok. V období 2023–2026 obdržel VF od MZe podporu státu ve výši 164,7 mil. Kč. Podrobnější přehled je uveden v následující tabulce č. 1:

Tabulka č. 1: Podpora státu vyplacená Vinařskému fondu v letech 2023–2026

Rok	Částka (v Kč)
2023	41 555 631,59
2024	45 682 270,37
2025	38 831 017,00
2026	38 619 671,14
CELKEM	164 688 590,10

Zdroj: Zpracoval NKÚ na základě informací MZe.

2.10 MZe vykonává nad VF dohled při nastavení podmínek, způsobu a výše poskytování podpor, které VF stanovuje v Pravidlech VF. Tato pravidla jsou odsouhlasena ze strany MZe a VF odpovídá za jejich uplatňování v praxi. MZe ani jiný orgán veřejné moci ale nemají dle platného znění zákona č. 321/2004 Sb. pravomoc přimět VF k realizaci opatření k odstranění zjištěných nedostatků vyplývajících z vlastní kontrolní činnosti nebo z kontrol jiných orgánů ve vztahu k poskytnuté podpoře státu (např. podmínit poskytování podpory státu nápravou zjištěných nedostatků). Dozorčí rada VF je povinna upozornit Radu VF na porušení právních předpisů nebo organizačního řádu VF, na nehospodárné postupy, popřípadě na další nedostatky v činnosti VF. Zákon však dozorčí radě nesvěřuje oprávnění uložit Radě VF přijetí konkrétních nápravných opatření. Zda VF na taková upozornění bude reagovat přijetím opatření k nápravě, to závisí na rozhodnutí Rady VF.

2.11 Vinaři a vinohradníci mohou čerpat dotace jak z národních zdrojů, tak ze zdrojů EU. SZIF v období let 2019–2025 vyplatil příjemcům dotací u kontrolovaných podpor částku ve výši cca 2 189,7 mil. Kč. VF podpořil sektor vinařství a vinohradnictví za období let 2023–2025 částkou téměř 230 mil. Kč, z čehož 164,7 mil. Kč tvořila podpora státu poskytnutá Vinařskému fondu Ministerstvem zemědělství. Přehled kontrolovaných podpor a informace o vyplacených peněžních prostředcích jsou uvedeny v tabulce č. 1 a v příloze č. 1.

2.12 Portfolio podpor pro sektor vinařství a vinohradnictví zahrnuje nejen speciální dotační tituly určené pro vinaře a vinohradníky, ale i podpory, které mohou čerpat jako ostatní zemědělci. Dalším sektorovým zvýhodněním (např. oproti producentům piva a lihovin) je skutečnost, že tichá (nešumivá) vína nejsou zatížena spotřební daní.

TLP:CLEAR

III. Rozsah kontroly

3.1 NKÚ provedl kontrolu poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků státu a Evropské unie určených na podporu vinařství a vinohradnictví a ověřil, zda byly peněžní prostředky vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy.

3.2 NKÚ zjišťoval, zda MZe plní strategické cíle a naplňuje priority ve vztahu k vinařství a vinohradnictví definované ve *Strategii resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030* (dále též „Strategie 2030“) a *Strategii resortu Ministerstva zemědělství České republiky 2030+* (dále též „Strategie 2030+“).

3.3 NKÚ prověřil, zda MZe a SZIF nastavily řídicí a kontrolní systém tak, aby byly realizovány účelné projekty a účelná opatření, jež povedou k plnění výše uvedených cílů v tomto sektoru. NKÚ také zjišťoval, zda MZe nastavilo závazné podmínky a pravidla pro dodržování, sledování a hodnocení účelnosti – zda stanovilo jasné, konkrétní, měřitelné a časově ohraničené cíle podpor, předmět/účel, preferenční kritéria pro výběr příjemců a projektů a kritéria pro opodstatněnost, prokazatelnost a způsobilost výdajů projektu. Na úrovni SZIF ověřil NKÚ funkčnost systému administrace žádostí, přičemž se zaměřil především na hodnocení, výběr a kontrolu žádostí/projektů.

3.4 Ke kontrole u SZIF byl vybrán vzorek 310 žádostí/projektů s celkovou vyplacenou částkou 313 535 253 Kč. Podrobnější informace o kontrolním vzorku jsou uvedeny v příloze (tabulka č. 1).

3.5 NKÚ provedl kontrolu u osmi příjemců dotací, u nichž ověřil 180 žádostí/projektů s objemem peněžních prostředků v celkové výši 204 722 825 Kč, což představuje 9,35 % z celkově vyplacené částky dotací všem příjemcům od SZIF – viz tabulka č. 1 v příloze.

3.6 Do kontrolního vzorku u SZIF byli příjemci dotací vybráni podle následujících kritérií:
- finanční významnost – výběr příjemců dle výše poskytnuté podpory;
- časové hledisko – výběr příjemců pokrývající celé kontrolované období (2023–2025, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující), projekty již proplacené, ale stále v době udržitelnosti;
- počty podaných žádostí o dotaci / projektů – čerpání ve více dotačních titulech, opakované čerpání ve stejné intervenci SP SZP 2023–2027, každoroční čerpání dotací apod.;
- typ podpory – výběr příjemců čerpajících podpory s předpokládaným zjištěním nedostatků;
- typ příjemce – výběr různých typů příjemců (velikost podniku, právní forma).

3.7 NKÚ u vybraných příjemců prověřil, zda vynaložili peněžní prostředky účelně a v souladu s právními předpisy a dotačními podmínkami. Při kontrole účelnosti vynakládání peněžních prostředků vycházel NKÚ z definice stanovené zákonem[16]. Účelností se rozumí takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů. NKÚ zjišťoval, zda peněžní prostředky podpory vynaložené

[16] Ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb.

TLP:CLEAR

příjemci mají potenciál k dosažení cíle zvýšení jejich konkurenceschopnosti a přizpůsobení se klimatickým změnám a podpoře ekologičtější produkce.

3.8 U Vinařského fondu NKÚ prověřil, zda peněžní prostředky, které VF přijímá ze státního rozpočtu (jako podporu státu poskytovanou Ministerstvem zemědělství), byly vynaloženy účelně a v souladu s právními předpisy.

3.9 NKÚ u VF na vybraném vzorku 141 žádostí o podporu (od 19 žadatelů) v celkové částce přiznané podpory 18 505 590 Kč ověřil proces poskytování podpory fyzickým a právnickým osobám na činnosti uvedené v § 31 odst. 4 zákona č. 321/2004 Sb. Vinařský fond vykonává tento proces v postavení orgánu veřejné moci. NKÚ dále zjišťoval, zda nedocházelo k souběhu dotací na stejný nebo obdobný účel, jako např. v oblasti propagace vína, vzdělávání a poradenství v oblasti vinařství a vinohradnictví, a zda při rozhodování o poskytnutí podpor nedocházelo ke střetu zájmů u členů Rady VF. Vzorek ke kontrole u VF byl stanoven s cílem zajistit odpovídající zastoupení jednotlivých oblastí podpory, finanční významnost a vyváženou strukturu příjemců.

3.10 Celkový kontrolovaný objem peněžních prostředků na úrovni systému spočívá ve vyplacené výši peněžních prostředků z kapitoly 329 – *Ministerstvo zemědělství* ve výši 2 354 mil. Kč určených pro sektor vinařství a vinohradnictví (viz tabulka č. 1 uvedená v odstavci 2.9 a tabulka č. 1 v příloze). Kontrolované období zahrnovalo roky 2023 až 2025, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

→ Podpory v oblasti vinařství a vinohradnictví nevedou v ČR k naplnění stanovených cílů, ale …

4.1 MZe ve *Strategii resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030* a v její aktualizované verzi Strategie 2030+ nestanovilo konkrétní a měřitelné strategické cíle zaměřené výhradně na sektor vinařství a vinohradnictví, přestože považuje tento sektor za důležitý a vytvořilo pro něj i speciální dotační tituly. MZe v uvedených strategiích stanovilo pouze dva indikativní ukazatele s cílovými hodnotami, a to ukazatel „*obhospodařovaná plocha vinic*“ a ukazatel „*míra krytí spotřeby vína*“.

4.2 Zatímco ukazatel „*míra krytí spotřeby vína*“ se MZe daří plnit, ukazatel „*obhospodařovaná plocha vinic*“ se plnit nedaří. NKÚ na základě vyhodnocení dat zjistil, že v České republice dochází ke snižování produkční plochy vinic. V roce 2019 plocha vinic činila 18 189 ha, v roce 2025 však pouze 16 954 ha, čímž MZe nesplnilo stanovenou cílovou hodnotu 20 tis. ha obhospodařované plochy vinic pro rok 2025.

4.3 Na základě této situace MZe ve Strategii 2030+ snížilo indikativní hodnoty plochy vinic pro rok 2027 na 18 tis. ha a pro rok 2033 na 18–19 tis. ha. Toto vypovídá o nereálném a příliš ambiciózním nastavení hodnoty původního cíle. Pokud bude pokračovat současný trend, nelze předpokládat ani dosažení nově stanovených cílových hodnot.

TLP:CLEAR

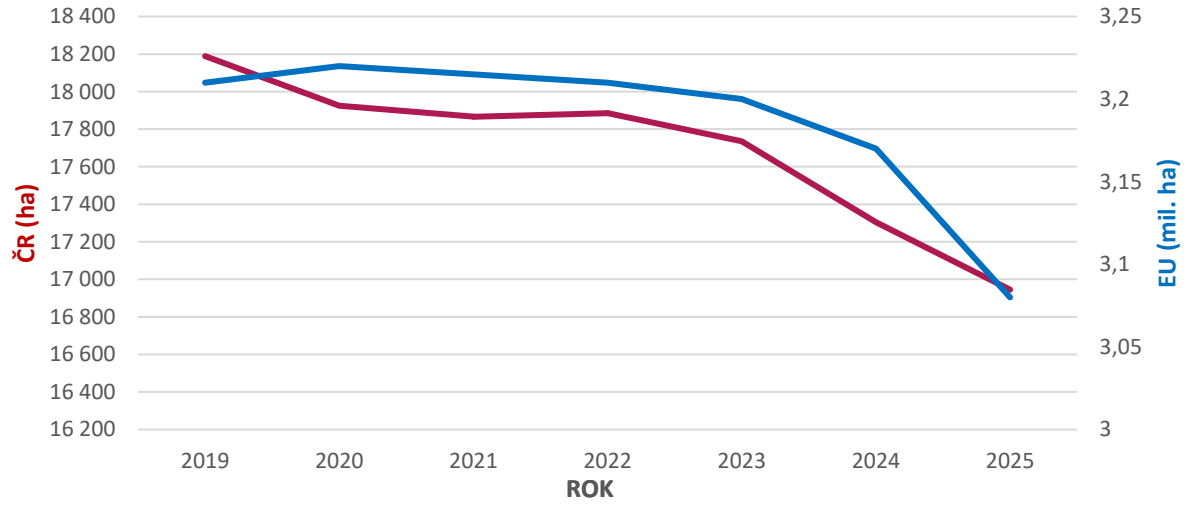
4.4 Další překážkou je i skutečnost, že EU neumožňuje[17] členským státům navýšit plochu vinic o více než jedno procento ročně. I při potenciální (ale spíše nepravděpodobné) změně trendu vývoje rozlohy vinic by tak bylo velmi obtížné cílových hodnot dosáhnout.

4.5 Negativní trend je patrný i v počtu registrovaných pěstitelů. Jejich počet klesl z 18 414 v roce 2014 na 12 242 v roce 2025, tedy přibližně o 33,5 %.

→ … negativní vývoj poklesu rozlohy vinic je patrný i v EU. Typy sektorových podpor z prostředků EU pro vinaře a vinohradníky v ČR jsou vhodně zvolené.

4.6 S ohledem na statistická data (viz následující graf č. 1) je nutno dodat, že rozloha vinic klesá od roku 2019 v celé EU, nejde tedy o trend specifický pouze pro ČR.

Graf č. 1: Trend poklesu plochy vinic v EU a ČR v období let 2019 až 2025

Zdroj:
Data pro ČR: MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Réva vinná a víno: situační a výhledové zprávy*. Online. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR. Dostupné z: https://mze.gov.cz/public/portal/mze/publikace/situacni-vyhledove-zpravy/rostlinne-komodity/reva-vinna-a-vino. [cit. 2026-09-18].
Data pro EU: EUROPEAN COMMISSION. *STO Wine Dashboard*. Online. Brussels: European Commission. Dostupné z: https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DashboardSTO/STO_Wine.html. [cit. 2026-09-18].
Graficky zpracoval NKÚ.

4.7 EU se tento trend snaží řešit celoevropskou podporou v rámci společné zemědělské politiky, konkrétně v rámci SOT s vínem. Proto SP SZP 2023–2027 nabízí řadu opatření, z nichž si členské státy na základě svých specifických potřeb mohou vybrat. Česká republika si z tohoto portfolia zvolila podpory „*restrukturalizace a přeměna vinic*“ a „*investice do výroby vína*“. NKÚ na základě provedené kontroly konstatuje, že tato opatření jsou adekvátní, správně zvolená a odpovídají potřebám pěstitelů révy vinné i producentů vína v ČR. Jednotlivými vinaři/vinohradníky jsou tyto podpory rovněž kladně hodnoceny. NKÚ na základě provedené kontroly také zjistil, že tyto zvolené podpory mají v ČR potenciál zejména ke zvýšení konkurenceschopnosti, přizpůsobení se klimatické změně a k ekologizaci produkce.

[17] Článek 63 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty.

TLP:CLEAR

→ ***MZe nenastavilo sledování a hodnocení účelnosti, přínosů a dopadů jednotlivých podpor.***

4.8 NKÚ zjistil, že MZe nestanovilo na úrovni sektoru vinařství a vinohradnictví měřitelné cíle, tj. nevymezilo očekávané výsledky poskytovaných podpor. Absence měřitelných cílů tak znemožňuje sledovat a vyhodnocovat účelnost poskytovaných podpor a adekvátně reagovat na negativní vývoj plnění stanovených cílů.

4.9 Výstupové ukazatele stanovené MZe pro všechny kontrolované intervence SP SZP 2023–2027 sledují pouze kvantitativní údaje (např. počet příjemců či velikost podpořené plochy), a nevypovídají proto o kvalitě realizovaných investic ani o plnění specifických cílů. Obdobná situace je i v rámci SOT s vínem u intervencí *Restrukturalizace a přeměna vinic* a *Investice do výroby vína*, kde MZe nemůže vyhodnotit plnění stanovených cílů, zejména míru zvýšení konkurenceschopnosti producentů vína a adaptace odvětví na změnu klimatu. Pro relevantní a průkazné hodnocení chybí systém indikátorů založený na kvalitativních, výsledkových a dopadových ukazatelích, který by lépe zachycoval skutečné přínosy a dopady poskytovaných podpor.

4.10 Cíle stanovené Ministerstvem zemědělství pro kontrolované národní podpory poskytované dle Zásad MZe[18] nejsou dostatečně konkrétní ani měřitelné a nejsou pro ně stanoveny žádné cílové ukazatele. Jejich měřitelnost je zpravidla omezena především na sledování čerpání peněžních prostředků nebo počtu podpořených aktivit. Existuje tak riziko, že při absenci vyhodnocení konkrétních přínosů jednotlivých podpor budou peněžní prostředky vynaloženy neúčelně.

4.11 Za tohoto stavu nemůže MZe u podpor popsaných v odstavcích 4.8 až 4.10 spolehlivě vyhodnocovat účelnost a přínosy poskytovaných peněžních prostředků a v konečném důsledku nemůže posoudit úspěšnost jednotlivých dotačních programů ani jejich celkový přínos pro sektor vinařství a vinohradnictví.

→ ***SZIF důsledně nevyžaduje informace potřebné pro vyhodnocení přínosů jednotlivých projektů.***

4.12 Přínosy jednotlivých realizovaných projektů nelze spolehlivě vyhodnotit. NKÚ zjistil, že SZIF u intervencí SP SZP 2023–2027 (33.73 a 34.73) nevyžadoval po žadatelích uvedení konkrétních a kvantifikovaných cílů v žádosti o dotaci, ačkoli tuto povinnost stanovila Pravidla MZe. V důsledku toho nelze na úrovni jednotlivých projektů spolehlivě posoudit účelnost poskytnutých peněžních prostředků ani přínos projektů k plnění cílů příjemců, dotačních titulů a strategických cílů MZe, zejména ke zvýšení konkurenceschopnosti, přizpůsobení se změně klimatu a snížení ekologické zátěže.

4.13 Tento stav se nezměnil ani poté, co MZe v prosinci 2024 zaslalo SZIF dopis s požadavkem na důslednou kontrolu dodržování Pravidel MZe, včetně povinnosti žadatelů uvádět v žádosti o dotaci konkrétní a měřitelné (kvantifikované) cíle, které umožní následně vyhodnotit míru jejich naplnění i výsledky a přínosy podpory. SZIF ani po obdržení tohoto požadavku svůj postup nezměnil. MZe zaslalo tento dopis v souvislosti s plněním nápravného opatření přijatého na základě nedostatků zjištěných při předchozí kontrolní

[18] Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro příslušný rok na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, (dále též „Zásady MZe“).

TLP:CLEAR

akci NKÚ č. 23/06[19]. Příklad č. 1 dokládá nedostatečně nastavené a nekvantifikované cíle uvedené v žádosti o dotaci. (Pozn.: Jméno žadatele je anonymizováno označením „XY“.)

Příklad č. 1:

Žádost o dotaci – projektové intervence rozvoje venkova (intervence 33.73)
B1 Popis projektu (výchozí stav, zdůvodnění a přínos projektu)
„Upozornění!!! Dle popisu projektu je hodnocena jeho účelnost a potřebnost (viz specifické podmínky Pravidel)“

„Stručný popis žadatele:
Žadatelem o dotaci je XY. Pan XY zahájil podnikatelskou činnost v lednu 2003, kdy navázal na rodinnou tradici a založil tak malé rodinné vinařství. Ke dni podání žádosti o dotaci obhospodařuje cca 3,6 ha vinic v konvenčním režimu hospodaření. Věnuje se pěstování tradičních odrůd, veškerou produkci zpracovává. Pro výrobu vín používá pouze vlastní hrozny a celá produkce je lahvována.

Výchozí stav:
Strojový park od počátku podnikání vybavoval. Doposud však nevlastnil vhodnou techniku pro mechanický sběr hroznů. Cílem projektu je pořízení sklízeče hroznů včetně autopilota pro vinařský traktor s přesností 2,5 cm. Sklízeč hroznů bude agregován s traktorem Claas Nexos 230, který má žadatel již ve vlastnictví. Dojde tak k vytvoření funkčního celku.

Zdůvodnění projektu:
Projekt je potřebný z důvodu zajištění soběstačnosti při sběru hroznů. Vyšší pořizovací cena investice se v delším časovém horizontu bude vracet v úspoře mzdových nákladů a vyšší efektivitě. Autopilot zajistí přesné vedení traktoru při agrotechnických operacích (postřiky, mulčování, meziřádková kultivace), snížení překryvů a ztrát při aplikaci vstupů. Pro žadatele je investice přínosná z důvodu úspory PHM, zvýšení produktivity. Jedná se o technologii pro precizní zemědělství, která umožňuje záznam dat a plánování ošetření.“

→ ***Riziko neúčelně vynaložených peněžních prostředků státu.***

4.14 NKÚ kontrolou nastavení národního dotačního programu *1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy ve vinicích* zjistil, že Zásady MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro jednotlivé roky, neobsahují podmínku, aby žadatel realizovaný projekt kapkové závlahy po dobu udržitelnosti využíval v souladu s účelem podpory. Neobsahovaly ani podmínku, že bude žadatel realizovaný projekt kapkové závlahy ve stanovené době udržitelnosti využívat přiměřeně k účelu podpory. Dále MZe nestanovilo povinnost průběžně sledovat a vyhodnocovat míru využívání kapkové závlahy a spotřebu/úsporu vody jako objektivní ukazatele přínosu projektu pro zvýšení kvality vinných hroznů a školkařských výpěstků za účelem hodnocení míry naplnění cíle dotace, tedy zvýšení konkurenceschopnosti žadatele. SZIF tak v návaznosti na absenci popsaných podmínek informace týkající se měření spotřeby vody (případně její úspory) po realizaci projektu nezjišťuje/neshromažďuje.

[19] Kontrolní akce NKÚ č. 23/06 – *Peněžní prostředky státu a Evropské unie vynakládané na opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020*.

TLP:CLEAR

4.15 V této souvislosti NKÚ kontrolou projektu u jednoho příjemce dotace zjistil, že pořízená kapková závlaha, na kterou byla poskytnuta podpora ve výši 528 240 Kč, neplnila svůj účel, protože ji příjemce nevyužíval. Projekt byl realizován v souladu s podmínkami dotační podpory a cíl projektu byl formálně naplněn, ale to jen proto, že k jeho splnění postačovalo pouze samotné vybudování kapkové závlahy ve vinicích. Projekt od doby vybudování (listopad 2024) do doby ukončení kontroly ze strany NKÚ (červen 2026) nepřinesl očekávané přínosy, protože jeho výstup nebyl příjemcem využíván, a existuje zde tak vysoké riziko neúčelného vynaložení peněžních prostředků státu, pokud nebude nadále zařízení využíváno.

4.16 U dalšího příjemce dotace NKÚ zjistil, že kapková závlaha vybudovaná s podporou ve výši 1 387 560 Kč byla využita pouze jednou a od svého vybudování v listopadu 2024 do ukončení kontroly NKÚ v červnu 2026 neplnila účel, pro který byla pořízena. Jednorázové využití zařízení nelze považovat za využívání odpovídající účelu podpory. V důsledku toho vznikají obdobné negativní dopady jako v předchozím případě, včetně vysokého rizika neúčelného vynaložení peněžních prostředků, nebude-li zařízení nadále využíváno.

4.17 NKÚ při kontrole jiného příjemce dotace zjistil riziko nenaplnění deklarovaného účelu projektu *Výstavba vinařství* spolufinancovaného prostřednictvím SP SZP 2023–2027, intervence 34.73 – *Investice do zpracování zemědělských produktů*. NKÚ zjistil, že podniková prodejna, která byla součástí projektu a měla sloužit od února 2025 k zlepšení uvádění vlastních produktů na trh, nebyla do doby ukončení kontroly NKÚ (červen 2026) uvedena do provozu, a proto nemohla dosáhnout očekávaných přínosů. Využívání prodejny k deklarovanému účelu příjemce prokazatelně nedoložil. Poskytnutá podpora, tak jako v předešlých případech, dosud nepřinesla očekávané přínosy.

→ Odlišný význam podpor z hlediska jejich podílu na celkových příjmech příjemců.

4.18 Z provedené kontroly NKÚ rovněž vyplynulo, že poskytnutá podpora, respektive její výše, měla pro jednotlivé příjemce velmi odlišný význam. Poměr významnosti podpory je pro hospodaření příjemců s menším obratem několikanásobný oproti podnikům s vyšším obratem. Z uvedeného vyplývá, že pro určité příjemce je poskytnutá podpora z ekonomického hlediska marginální a nemá pro ně významný přínos. Podpora, jejímž cílem je zlepšení konkurenceschopnosti, kvality produktů nebo ekologického hospodaření, tak pro příjemce s vyšším obratem nemusí představovat rozhodující faktor pro pořízení předmětu podpory a realizaci zamýšlené změny, ale může mít pouze charakter dodatečného finančního zvýhodnění.

→ VF nevyhodnocoval přínosy poskytovaných podpor ani účelnost vynaložených peněžních prostředků.

4.19 NKÚ zjistil, že ani VF nenastavil dlouhodobé cíle podpor poskytovaných dle zákona[20], které by určovaly zaměření podpory a její priority, a nestanovil měřitelné ukazatele ani jejich cílové hodnoty, jejichž prostřednictvím by mohl průběžně sledovat a vyhodnocovat výsledky a dopady poskytované podpory a posuzovat účelnost vynaložených peněžních prostředků.

[20] Ustanovení § 31 odst. 4 a 5 zákona č. 321/2004 Sb.

TLP:CLEAR

4.20 Podklady (průzkumy a analýzy zpracované externími subjekty), které měly VF sloužit k rozhodování o zaměření marketingové a propagační činnosti[21], Vinařský fond k tomuto účelu nevyužil. VF též nevyhodnocoval dopad jím realizovaných marketingových a propagačních činností na konkurenceschopnost v oblasti vinařství a vinohradnictví.

4.21 Současně NKÚ zjistil, že cíle jednotlivých poskytovaných podpor formuloval VF obecně a neměřitelně a bez stanovení vhodných ukazatelů a časových milníků. VF v *Pravidlech pro žadatele o poskytnutí podpory* stanovil, že žadatelé mají v žádostech o poskytnutí podpory uvádět mimo jiné cíle projektu, předpokládané přínosy realizace projektu a výstupy projektu. NKÚ však na kontrolovaném vzorku 141 žádostí o podporu ve všech případech zjistil, že informace uvedené v těchto podaných žádostech byly nekonkrétní a neměřitelné a VF po žadatelích další doplnění nepožadoval. VF tak neměl k dispozici podklady umožňující hodnotit a vybírat projekty z hlediska jejich účelnosti a očekávaných přínosů. Z uvedeného vyplývá, že VF nevytvořil předpoklady pro účelné vynaložení peněžních prostředků a nemohl sledovat a vyhodnotit výsledky, přínosy a dopady poskytovaných podpor.

4.22 Z důvodu absence vyhodnocení účelnosti poskytnutých peněžních prostředků Vinařským fondem tak ani MZe nemohlo mít potřebné informace k tomu, aby mohlo systematicky vyhodnotit potřebnost existence VF jako specializovaného subjektu k poskytování podpory do vinařského sektoru. NKÚ zjistil, že MZe potřebné informace po VF ani nepožadovalo. Tento stav vedl k tomu, že strategické dokumenty vypracované MZe nezohledňují informace o míře opodstatněnosti a účelnosti podpor poskytovaných Vinařským fondem.

→ *Vinařský fond poskytl podporu v rozporu s Pravidly VF ve výši více než 12,4 mil. Kč.*

4.23 NKÚ provedenou kontrolou zjistil, že VF v období let 2023–2025 neprováděl řádně veřejnosprávní kontroly před vydáním RoPP. VF nezjistil, že žádosti o podporu trpí takovými vadami, na základě kterých měl dle závazných[22] Pravidel VF povinnost tyto žádosti zamítnout. Jednalo se o absenci povinných informací v ŽoP, zejména neuvedení rozpočtu akce nebo uvedení nesprávné výše požadované podpory, což bylo v rozporu se stanovenými Pravidly VF. I přes tyto skutečnosti VF ve 13 případech vydal RoPP.

4.24 Současně VF v 70 případech týkajících se vyúčtování podpory neprovedl řádně veřejnosprávní kontrolu před vyplacením peněžních prostředků, neboť neprověřil splnění podmínek stanovených jednotlivými RoPP a nezjistil, že žadatelé o podporu ve stanovené lhůtě předložili vyúčtování v rozporu s podmínkami stanovenými Pravidly VF, resp. RoPP. Zejména se jednalo o nedodržení deklarovaného rozsahu plnění, vyplacení vyšší částky podpory, než na jakou žadateli vznikl nárok, případně VF uznal žadateli předložené podklady, které nebyly účetními doklady, a tudíž nesplňovaly podmínku uznatelnosti uvedenou v RoPP. Příklady č. 2 a 3 představují ukázku zjištěných nedostatků při provádění veřejnosprávní kontroly Vinařským fondem.

---

[21] Marketingové a propagační činnosti zajišťuje VF prostřednictvím externích dodavatelů vybraných v rámci veřejných zakázek.

[22] Ve smyslu ustanovení § 31 odst. 19 zákona č. 321/2004 Sb.

TLP:CLEAR

Příklad č. 2: Nezamítnutí žádosti o podporu z důvodu absence povinných údajů

Žadatel v žádosti o podporu v části týkající se rozpočtu projektu/akce neuvedl povinný údaj o předpokládaných příjmech ze vstupného, přestože vstupné předem stanovil (ve výši 500 Kč za osobu). Do rozpočtu uvedl pouze předpokládané náklady.
Žadatel předložil neúplnou žádost, čímž porušil Pravidla VF. Vinařský fond žadatele nevyzval k doplnění povinného údaje v žádosti o podporu a v rozporu s Pravidly VF chybnou žádost akceptoval a žadateli podporu ve výši 50 000 Kč vyplatil.

Příklad č. 3: Nezrušení rozhodnutí o poskytnutí podpory z důvodu nesplnění podmínky Pravidel VF týkající se rozsahu projektu

Žadatel deklaroval v žádosti o podporu výrobu 4 000 ks brožur. Ve vyúčtování projektu žadatel uvedl, že realizoval výrobu pouze 2 000 ks, tedy 50 % deklarovaného rozsahu.
VF při kontrole vyúčtování podpory nezjistil uvedený nesoulad rozsahu skutečně realizovaného projektu, žadateli vyúčtování schválil a v rozporu s Pravidly VF podporu ve výši 56 000 Kč vyplatil v původní, požadované částce.

4.25 Ve výše uvedených případech VF nepostupoval v souladu s Pravidly VF pro poskytnutí podpory a neprovedl řádně veřejnosprávní kontrolu[23]. VF poskytl podporu v rozporu s Pravidly VF v souhrnné výši 12 412 584,63 Kč. NKÚ zkontroloval celkem 141 žádostí o podporu a v 13 z těchto žádostí zjistil nedostatky. Dále NKÚ zjistil chyby u 70 vyúčtování podpor, tj. ve více než 72 % případů z kontrolovaného vzorku 97 vyúčtování[24].

→ Vinařský fond neprováděl fyzické kontroly na místě.

4.26 NKÚ dále zjistil pochybení VF při výkonu veřejnosprávních kontrol v období let 2023–2025 následně po vyúčtování podpor a jejich proplacení. VF prováděl pouze formální kontroly na základě dokladů předložených žadateli ve vyúčtování podpory u podpořených projektů. Nerealizoval žádné následné fyzické kontroly na místě a tím neprověřoval, nezkoumal a nevyhodnocoval, zda byly podpořené projekty realizovány v souladu s vydanými RoPP a podmínkami stanovenými Pravidly VF.

4.27 VF v letech 2023–2025 nedodržoval povinnosti popsané v odstavcích 4.23, 4.24 a 4.26 při nakládání s veřejnými prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu z kapitoly 329 – *Ministerstvo zemědělství* tím, že při plnění stanovených úkolů nezajistil účelný výkon veřejné správy. VF v těchto případech neprovedl řádně veřejnosprávní kontrolu[25].

→ Střet zájmů při rozhodování Vinařského fondu.

4.28 NKÚ kontrolou zjistil, že šest členů Rady VF z jedenácti v období od 9. 9. 2021 do 16. 9. 2025 porušilo zákon o střetu zájmů[26] tím, že neoznámili svůj osobní vztah k projednávaným ŽoP, přestože byli členy orgánů žadatelů o podporu.

[23] Ustanovení § 11 odst. 1 a 2 zákona č. 320/2001 Sb.
[24] Jedná se o vyúčtování podpory předložená ke kontrolovanému vzorku 141 žádostí o podporu.
[25] Porušení ustanovení § 11 odst. 4 a 5 zákona č. 320/2001 Sb.
[26] Ustanovení § 8 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 159/2006 Sb.

TLP:CLEAR

4.29 Současně těchto šest členů Rady VF porušilo zákon o střetu zájmů[27] tím, že minimálně ve 102 případech hlasovali pro schválení podpory u ŽoP, které předložili žadatelé, ve kterých v té době byli členy statutárních a kolektivních orgánů. Členové Rady VF tím rovněž nerespektovali zákonné ustanovení, které stanoví, že *„každá osoba bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu (dále jen "úřední osoba"), o níž lze důvodně předpokládat, že má s ohledem na svůj poměr k věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům takový zájem na výsledku řízení, pro nějž lze pochybovat o její nepodjatosti, je vyloučena ze všech úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohla výsledek řízení ovlivnit.“*[8]

4.30 Dále NKÚ zjistil, že ředitel VF v období od 9. 9. 2021 do 10. 3. 2023 v deseti případech podepsal RoPP žadateli, v jehož správní radě byl v okamžiku podpisu tohoto rozhodnutí členem. Porušil tak procesní postup daný správním řádem[8].

4.31 NKÚ konstatuje, že způsob administrace podpor VF, který vedl k popsaným zjištěním (uvedeným v odstavcích 4.23 až 4.30), svědčí o tom, že se nejedná o pouhé pochybení jednotlivce, ale o selhání celého systému.

→ *Porušení právních předpisů při zadávání veřejných zakázek Vinařským fondem.*

4.32 NKÚ kontrolou šesti veřejných zakázek týkajících se marketingových a propagačních akcí zjistil, že VF při realizaci tří veřejných zakázek nedodržel požadavky na transparentnost a průběh zadávacího řízení stanovené zákonem o zadávání veřejných zakázek[5].

4.33 VF u veřejné zakázky č. P23V00000001[28] nestanovil předpokládanou hodnotu veřejné zakázky bez DPH a porušil tak právní předpis[29]. Dále u této zakázky neodeslal oznámení o výsledku zadávacího řízení k uveřejnění ve *Věstníku veřejných zakázek*, čímž nesplnil zákonnou povinnost[30]. VF zároveň nedodržel zákonný postup[31] při zahájení tohoto zadávacího řízení, neboť neprokázal odeslání výzvy k podání nabídky vybranému dodavateli a tím současně porušil zásadu transparentnosti[32].

4.34 VF u veřejné zakázky č. P24V00000002[33] nestanovil předpokládanou hodnotu veřejné zakázky bez DPH, jak stanoví právní předpis[29]. Dále u této zakázky nedodržel lhůtu 30 dnů pro odeslání oznámení o výsledku zadávacího řízení od uzavření smlouvy[30].

4.35 U veřejné zakázky č. P24V00000005[34] zjistil NKÚ střet zájmů, neboť členem hodnoticí komise pro hodnocení nabídek jmenoval Vinařský fond člena Rady VF, který současně působil jako člen správní rady vybraného dodavatele. Tím VF porušil zákonem stanovené požadavky na zamezení střetu zájmů a na transparentnost průběhu zadávacího řízení[9].

---

[27] Ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 159/2006 Sb.
[28] *Komunikační kampaň na podporu značky Vína z Moravy, vína z Čech (turistika, hypercube, e-shopy)*.
[29] Ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb.
[30] Ustanovení § 126 zákona č. 134/2016 Sb.
[31] Ustanovení § 67 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb.
[32] Ustanovení § 6 zákona č. 134/2016 Sb.
[33] *Komunikační kampaň na podporu značky Vína z Moravy, vína z Čech (media v/u retail řetězců)*.
[34] *Realizace proexportních aktivit moravského a českého vína v letech 2025–2026*.

TLP:CLEAR

→ *Vinařský fond nesplnil nápravná opatření, která vyplynula z předchozích kontrol.*

4.36 Pochybení popsaných v odstavcích 4.19 až 4.25, 4.30, 4.32 až 4.35 se VF dopustil i přes to, že byl na tyto nedostatky kontrolními orgány již v minulosti upozorněn. Nesplnil opatření k odstranění nedostatků zjištěných předchozí kontrolní akcí NKÚ č. 13/36[35] ani nápravná opatření z kontroly provedené MZe.

NKÚ při kontrolní akci č. 13/36 zjistil mimo jiné tyto skutečnosti:

- VF nenastavil dlouhodobé cíle vyplývající z potřeb v oblasti vinařství a vinohradnictví v rámci jím poskytovaných podpor a k nim nenastavil výchozí ani cílové hodnoty. Tento nedostatek VF neodstranil (viz odstavce 4.19 až 4.21).
- VF z pozice veřejného zadavatele nedodržoval povinnosti dle zákona o zadávání veřejných zakázek[5]. Tento nedostatek VF neodstranil (viz odstavce 4.30, 4.32 až 4.35).

MZe při veřejnosprávní kontrole č. VSK/2024/07-10011 zjistilo mimo jiné, že:

- VF z pozice orgánu veřejné moci nedodržoval povinnosti stanovené zákonem o finanční kontrole[36]. Tento nedostatek VF neodstranil (viz odstavce 4.23 až 4.25).

→ *MZe nesplnilo nápravná opatření, která vyplynula z předchozí kontroly NKÚ.*

4.37 NKÚ zjistil, že směrnice vydaná MZe k identifikaci/oznámení podezření ze spáchání trestného činu, která měla být vyhotovena na základě opatření k odstranění zjištěných nedostatků z kontrolní akce NKÚ č. 23/06[19], nezaručuje požadovanou transparentnost. Konkrétně nestanovuje způsob postupu, který by zaručil dohledatelnost jednotlivých kroků a uchování chronologické a nezměnitelné sady záznamů od okamžiku zjištění podezření, že byl spáchán trestný čin, přes bezodkladné informování příslušného nadřízeného až po další důležité kroky, události nebo změny procesu identifikace tohoto podezření, tzn. že chybí tzv. auditní stopa. Tyto nedostatky zvyšují riziko, že důvodné podezření ze spáchání trestného činu nebude řádně evidováno a oznámeno příslušným orgánům.

4.38 Oproti výše popsanému stavu na MZe zjistil NKÚ kontrolou u SZIF, kterého se toto zjištění rovněž týkalo, že SZIF vypracoval vnitřní předpis, který danou problematiku ve všech směrech upravil, včetně auditní stopy, která zaručuje jak transparentní a prokazatelný proces vyřízení/posouzení podezření, tak i zpětnou vazbu původci zjištění o způsobu vyřízení oznámení.

---

[35] Kontrolní akce NKÚ č. 13/36 – *Peněžní prostředky vynakládané na služby, jejichž cílem je podpora zemědělských produktů a potravin na tuzemském trhu*.

[36] Zákon č. 320/2001 Sb.

TLP:CLEAR

→ MZe neprovádělo kontroly podkladů pro poskytnutí podpory státu Vinařskému fondu.

4.39 NKÚ zjistil, že MZe v období let 2023–2026 neprovádělo řádně veřejnosprávní kontroly před vydáním rozhodnutí o poskytnutí podpory státu Vinařskému fondu, neboť neověřovalo, zda VF prokazatelně obdržel a zaúčtoval vykazované příjmy definované v zákoně[37], které byly podkladem pro stanovení a vyplacení podpory[38]. Podklady pro rozhodnutí předkládal VF na roky 2023 až 2026 Ministerstvu zemědělství jen formou souhrnné tabulky, ke které nedoložil žádné účetní doklady. NKÚ zjistil, že ne ve všech případech tyto souhrnné informace odpovídaly skutečnosti. MZe z důvodu absence relevantních účetních dokladů tyto nedostatky nezjistilo.

Seznam zkratek

AEKO	agroenvironmentálně-klimatická opatření
BISS	Basic Income Support for Sustainability (základní podpora příjmu pro udržitelnost)
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
DRVF	Dozorčí rada Vinařského fondu
EKCZ	ekoplatba celofaremní – základní
EU	Evropská unie
ha	hektar
LPIS	veřejný registr půdy (*Land Parcel Identification System*)
MZe	Ministerstvo zemědělství
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
Pravidla MZe	*PRAVIDLA, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty rozvoje venkova v rámci Strategického plánu SZP na období 2023–2027 – Obecné podmínky pro poskytování dotace*
Pravidla VF	*Pravidla pro žadatele o poskytnutí podpory podle § 31 zákona č. 321/2004 Sb.* (pro tematické okruhy A–F)
Rada VF	Rada Vinařského fondu

[37] Ustanovení § 35 odst. 1 písm. a), b), d) až k) zákona č. 321/2004 Sb.

[38] Dle ustanovení § 35 odst. 1 písm. c) zákona č. 321/2004 Sb.; MZe vyplácí podporu státu Vinařskému fondu na příslušný kalendářní rok ve lhůtě nejpozději do 25. února následujícího roku.

TLP:CLEAR

RoPP	rozhodnutí o poskytnutí podpory (vydává Vinařský fond)
ředitel VF	ředitel Vinařského fondu
SOT	společná organizace trhu
SP SZP 2023–2027	*Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023–2027*
Strategie 2030	*Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*
Strategie 2030+	*Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky 2030+*
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	společná zemědělská politika
VF	Vinařský fond
Zásady MZe	Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro příslušný rok na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
ŽoP	žádost o podporu ze zdrojů Vinařského fondu

TLP:CLEAR

Příloha č. 1: Kontrolované podpory a výše vyplacených prostředků

Národní dotace

- *1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy ve vinicích*

Cílem dotace je zvýšení konkurenceschopnosti žadatele a kvality vinných hroznů a školkařských výpěstků.

- *3.d. Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou révy a ozdravování genotypů révy*

Cílem dotace je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence proti šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

- *9.H. Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí*

Cílem dotace je podpora účasti vystavovatelů na mezinárodních zemědělských, potravinářských, lesnických a zahradnických veletrzích a výstavách v zahraničí prezentujících výrobky mimo jiné z odvětví zemědělství.

Opatření v rámci společné organizace trhu s vínem pro období 2019–2023

- *Restrukturalizace a přeměna vinic*

Cílem opatření na restrukturalizaci a přeměnu vinic je zvýšení konkurenceschopnosti producentů vína.

- *Investice do výroby vína*

Cílem investic je zvýšit celkovou výkonnost podniku a zlepšit jeho přizpůsobení se požadavkům trhu, jakož i zvýšit jeho konkurenceschopnost.

Sektorové intervence v rámci SP SZP 2023–2027

- Intervence 62.58 – *Restrukturalizace a přeměna vinic*

Cílem opatření (intervence) je mimo jiné zlepšování tržní orientace, zvyšování konkurenceschopnosti, zmírňování změny klimatu a podpora přizpůsobování se změně klimatu.

- Intervence 63.58 – *Investice do výroby vína*

Cílem investic je zvýšit celkovou výkonnost podniku a zlepšit jeho přizpůsobení se požadavkům trhu, jakož i zvýšit jeho konkurenceschopnost.

Intervence rozvoje venkova v rámci SP SZP 2023–2027

- Intervence 21.70 – *AEKO Integrovaná produkce* – titul *Integrovaná produkce révy vinné*

Cílem intervence je podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Opatření podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny.

TLP:CLEAR

- Intervence 23.70 – *Ekologické zemědělství*

Cílem intervence je podporovat systémy hospodaření, které jsou šetrné k životnímu prostředí, a navýšit podíl ekologického zemědělství na výměře zemědělské půdy obhospodařované v režimu přechodného období nebo ekologického zemědělství s druhem zemědělské kultury vinice.

- Intervence 33.73 – *Investice do zemědělských podniků*

Cílem v živočišné i rostlinné výrobě je snížení výrobních nákladů, modernizace nebo zlepšení jakosti vyráběných produktů, zvýšení účinnosti využívání výrobních faktorů a snadnější přístup k novým technologiím s výrazným inovačním potenciálem tam, kde je obnova zásadní pro další činnost.

- Intervence 34.73 – *Investice do zpracování zemědělských produktů*

Cílem intervence je zvýšení efektivity výroby a celkové konkurenceschopnosti podniků v oblasti zpracování zemědělských produktů.

- Intervence 55.78 – Podpora vzdělávání

Cílem intervence je přenos znalostí pro naplnění klíčových cílů SZP a potřeb zemědělců. Podporovány jsou vzdělávací a informační akce (prezenční i on-line). Akcí se mohou účastnit zejména zemědělci, lesníci a potravináři, případně další aktéři venkova.

Přímé platby v rámci SP SZP 2023–2027

- Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)

Cílem opatření BISS (*Basic Income Support for Sustainability*) je stabilizace příjmů aktivních zemědělců. Půda musí být evidována v evidenci zemědělské půdy (LPIS) od data podání žádosti do 31. srpna příslušného kalendářního roku. Platba představuje prostředky vyplácené ročně na jeden hektar využívané zemědělské plochy.

- Celofaremní ekoplatba – základní (EKCZ)

Cílem EKCZ je podpora postupů prospěšných pro životní prostředí a klima a důraz na udržitelnost. Mezi základní principy celofaremního modelu patří dodržení požadavků a specifických podmínek na všech jednotlivých obhospodařovaných zemědělských kulturách. Pokud zemědělec splní stanovené postupy a podmínky celofaremní ekoplatby, má nárok na platbu na všechny hektary podniku.

TLP:CLEAR

Tabulka č. 1: Přehled o vyplacených a kontrolovaných peněžních prostředcích v rámci vybraných podpor administrovaných SZIF (stav ke dni 31. 12. 2025)

Opatření/intervence	Vyplacená částka (v Kč)	Kontrolovaný vzorek u SZIF (v Kč)	Kontrolovaný vzorek u příjemců (v Kč)	Podíl vzorku u SZIF (v %)	Podíl vzorku u příjemců (v %)
Národní dotace (2023–2025)					
1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy ve vinicích	4 999 629	2 937 965	2 207 582	58,76	44,15
3.d Podpora ozdravování polních a speciálních plodin – réva vinná*	17 631 455	11 769 154	–	66,75	–
9.H Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí	1 397 406	96 629	52 093	6,91	3,73
Opatření v rámci společné organizace trhu s vínem (2019–2023) Sektorové intervence v rámci SP SZP 2023–2027					
Restrukturalizace a přeměna vinic (SOT a 62.58)	540 307 122	145 200 277	92 585 262	26,87	17,14
Investice do výroby vína (SOT a 63.58)	288 371 539	50 439 654	28 885 365	17,49	10,02
Intervence rozvoje venkova v rámci SP SZP 2023–2027					
21.70 – Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)	344 922 445	54 244 793	42 965 470	15,73	12,46
23.70 – Ekologické zemědělství	54 134 826	1 553 268	795 812	2,87	1,47
33.73 – Investice do zemědělských podniků	39 917 896	8 736 621	6 859 095	21,89	17,18
34.73 – Investice do zpracování zemědělských produktů	46 567 004	15 510 119	14 779 591	33,31	31,74
55.78 – Podpora vzdělávání**	0	0	–	0,00	–
Přímé platby v rámci SP SZP 2023–2027					
Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)	508 784 592	11 874 522	7 869 657	2,33	1,55
Celofaremní ekoplatba – základní (EKCZ)	342 630 381	11 172 251	7 722 898	3,26	2,25
Celkem	**2 189 664 295**	**313 535 253**	**204 722 825**	**14,32**	**9,35**

Zdroj: Zpracoval NKÚ na základě informací SZIF.

* Celý název: *Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou révy a ozdravování genotypů révy*.

** U intervence 55.78 – *Podpora vzdělávání* nebyla do ukončení kontroly proplacena žádná žádost, u SZIF byl kontrolován pouze systém administrace jedné rozpracované žádosti.

TLP:CLEAR

Tabulka č. 2: Přehled peněžních prostředků vyplacených na podporu vinařství a vinohradnictví ze zdrojů VF

Činnosti VF[39]	Vyplacené peněžní prostředky dle výroční zprávy VF[40] (v Kč)		
	2023	2024	2025
Rozhodnutí o poskytnutí podpory	25 917 860	20 051 537	20 873 490
Komunikační kampaň	34 215 030	25 609 996	25 638 338
Propagace na základě smluv	28 331 586	18 340 259	30 877 692
Podpora celkem	**88 464 476**	**64 001 792**	**77 389 520**

Zdroj: Zpracoval NKÚ na základě dat z výročních zpráv VF za roky 2023, 2024 a 2025.

[39] VINAŘSKÝ FOND. Výroční zprávy: kapitola A. *Přehled činnosti Vinařského fondu ve vztahu k ust. § 31 odst. 4 zákona č. 321/2004 Sb*. Online. Dostupné z: https://vinarskyfond.cz/uredni-deska/. [cit. 2026-09-18].

[40] VINAŘSKÝ FOND. Výroční zprávy: kapitola C. *Přehled o příjmech a výdajích Vinařského fondu*. Online. Dostupné z: https://vinarskyfond.cz/wp-content/uploads/2026/05/VZ-Vinarskeho-fondu-2025-final.pdf. [cit. 2026-09-18].

TLP:CLEAR